

SARA MEDBERG

Eleonora

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Lämmin kiitos Otavan Kirjasäätiölle, joka on tukenut tämän teoksen kirjoittamista.

Teoksessa on siteerattu Jane Austenin romaania *Neito vanhassa linnassa*, (alkuteos *Northanger Abbey*), suomentanut Eila Pennanen, 1999, WSOY

Copyright © Sara Medberg ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

ISBN 978-951-1-48054-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2025

Soli Deo Gloria

*”Ja katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä
maailman loppuun asti.”*

Prologi

TUKHOLMA, HEINÄKUU 1826

Isoäiti oli menossa isiensä luo.

Nuoren naisen kirkkaansiniset silmät olivat täynnä kyyneliä. ”*Grand-Mère*, älä jätä meitä”, hän sopersi. Neito istui tuolilla vuoteen vierellä tuntien avuttomuutta, jollaista ei ollut koskaan ennen kokenut. Hän ei halunnut päästää isoäitiä pois, ei, vaikka se oli luonnollinen asioiden kulku. Hän halusi pitää vanhemman naisen luonaan aina.

Huoneessa leijaili heikko kuivatusnauhan tuoksu. Isoäiti rakasti laventelia, ja kaikki hänen hajuvedestään lakanoihin heijasti tätä tunnetta. Vuodevaatteet tuoksutettiin kuivatuilla, hennon liilaa hehkuvilla kukilla. Kesäisin isoäiti kuljeskeli illansuussa omassa puutarhassaan, jonka yrttitarhassa laventelia kasvoi. Hän tapasi koskettaa kauniita kukkia kevyesti kädellään, jolloin niiden ihanaa tuoksua vapautui ilmaan. Neito vuoteen äärellä nielaisi kovasti.

Hoikat sormet pusersivat nenäliinaa mytyksi, vaikka neito tiesi, ettei hieno nainen käyttäytynyt niin. Mutta hätä oli suuri ja pyyhkäisi tieltään rationaalisen ajattelun, etiketin kahleet,

kaiken paitsi rakkauden, jota neito tunsi sairasta vanhusta kohtaan. Hän olisi tehnyt mitä vain, jos olisi voinut valaa peitteiden alla makaavaan hahmoon elämää ja voimaa, terveyttä. Mutta hän ei voinut. Kukaan ihminen ei voinut. Isoäiti oli lipumassa toiseen maailmaan.

”Isoäiti, miten me selviämme ilman sinua?”

Vuoteessa lepäävä hahmo avasi silmänsä. Hanna katsoi niihin. Ne olivat vanhan naisen silmät, ihmeellisen kirkkaat, katse ihmeen selkeä. Ajatukset heijastuivat silmien haalistuneesta sinestä – niin samanlaisesta kuin Hannan, mutta kuitenkin eri sävyisestä – kuin päivänvalo veden pinnasta. Isoäiti oli ollut kaunotar nuoruudessaan, ja yhä hienostuneet piirteet kuvastivat paitsi ulkoista kauneutta myös sisäistä valoa, ymmärrystä, lempeyttä ja halua huolehtia toisista, huolehtia viimeiseen asti. Vanhan naisen silmät olivat nähneet paljon, itkeneet monet kyyneleet, ymmärtäneet, miten musta vaihtui harmaaksi, valkoinen mustaksi, nähneet kaikki sävyt niiden väliltä. Mutta pian isoäidin silmät sulkeutuisivat iäksi.

”Hanna”, vanha nainen sanoi. Hänen äänensä oli lohduttava. ”Minun polkuni on kuljettu. Tunnen Herran kutsuvan minua. Perillä saan levätä.”

Neito vuoteen vierellä kuivasi kyyneliä poskeltaan. Pehmeä hipiä kuului persikkaisena huoneen kynttiläin valaisemassa hämärässä. Ulkona iltahämärä tiivistyi auringon vajotessa yhä lähemmäs horisonttia. Vaikka Hanna ymmärsi isoäidin toiveen päästä lepoon, taivaalliseen rauhaan, hän ei voinut rauhoittaa sydäntään. Miten hän pärjäisi maailmassa ilman isoäitiä? Vanha nainen oli yksi Hannan harvoista jäljellä olevista sukulaisista ja ainoa aikuisiässä oleva, luotettava henkilö Hannan elämässä.

”Mutta jätän sinulle erään asian”, jatkoi *Grand-Mère* yllättäen, ääni hiukan voimistuen. Käytävässä käyskentelevän hoitajattaren puku kahisi hiljaa. Hoitaja vilkaisi kynnyksen yli Hannaa, ja neito tiesi, että aika oli valumassa loppuun. Kuin hiekka tiimalasissa, muru murulta se siirtyi alempaan säiliöön, eikä lasia enää koskaan käännettäisi.

Hanna tukahdutti nyhkytyksen. Hän halusi, että isoäidin mennessään viemä kuva hänestä olisi, jos ei nyt iloinen, ainakin niin tavallinen kuin mahdollista. Hoitajatar oli sanonut, ettei sairasta saanut rasittaa millään kuohuttavalla. Hannan piti olla vahva, isoäidin takia.

Hanna viittasi hoitajatarta poistumaan. Oli selvää, että isoäiti halusi tehdä jotain yksityisluontoista.

”Avaa yöpöydän laatikko”, *Grand-Mère* ohjeisti.

Hanna hapuili kömpelöin käsin pienen pöydän laatikon lukkoa, johon oli asetettu avain. Vasta kolmannella yrittämällä hän sai käännettyä avainta, ja lukko aukeni. Hanna veti laatikon auki ja otti esiin lippaan. Se oli pudota Hannan otteesta, mutta hän sai viime tipassa vakautettua tarvitsevat sormensa ja laski lippaan syliinsä kukikkaan hamekankaan päälle.

”Avaa se vasta minun mentyäni.” Isoäidin sanat katkesivat yskänpuuskaan. Hanna antoi *Grand-Mère*lle lasillisen vettä ja tuki hentoa selkää vanhuksen juodessa ja vajotessa sitten takaisin pielusten varaan. ”Mutta tärkeintä on tämä: älä koskaan luovuta”, vanhus kuiskasi väräjäväällä äänellä. ”Muista minut aina nähdessäsi sen, mitä sinulle nyt annan, ja kulje hyvä vaellus.” Elämän kuluttamat kädet, nivelistä taipuneet, mutta silti niin ystävälliset, tapasivat Hannan käsiä. Ote oli luja huolimatta siitä, että isoäiti lähestyi elämän ja kuoleman rajaa.

”Ja nyt, haluan lausua sinulle siunaukseni. Sano se kanssani”, vanhus henkäisi.

Hetkeen Hanna ei tiennyt, mitä *Grand-Mère* tarkoitti. Sitten tutut sanat täyttivät huoneen.

”Herra siunatkoon sinua”, isoäiti aloitti, ”ja varjelkoon sinua...”

”Herra valistakoon sinulle kasvonsa”, jatkoi Hanna ääni kyyneleistä tukahtuen.

”...ja olkoon sinulle armollinen.” Vanhuksen hengitys kävi vaivalloisesti. ”Herra kääntäköön kasvonsa sinun puoleesi, ja antakoon sinulle rauhan.” *Grand-Mère* katsoi Hannaa rakastavasti, viimeisen kerran. ”Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.” Väsynyt käsi piirsi ristinmerkin ilmaan, kolme sormea yhdessä kuvastaen Pyhää Kolminaisuutta, yhtä Jumalaa, maailman valtiasta ja kaiken hyvän antajaa. ”Olet minulle kuin oma tytär, Hanna.”

Isoäiti huokaisi. ”Rauha olkoon kanssasi.” Vanha nainen sulki silmänsä ja vaipui uneen. Huoneen täytti hiljaisuus ja rauha. Puoliksi sokaistuneena pidätellyistä kyyneleistä Hanna horjahdelti ovelle. Hoitajatar ilmaantui paikalle ja astui takaisin vartio-paikalleen sairaan vuoteen äärelle.

Sinä yönä isoäiti lähti taivaaseen ja Hanna jäi yksin katsomaan, mitä tämä oli hänelle jättänyt. Avatessaan pienen rasian Hanna näki kultaisen safirisormuksen. Se oli isoäidin sormus, jonka tämä kerran oli kertonut saaneensa perintönä omalta äidiltään. Tämä puolestaan oli saanut sen omaltaan.

Hanna katseli sormusta kyyneelten sumentaessa silmät. Koru oli kulkenut suvussa aina viime vuosisadalta asti, ja se oli kuin toivon säde. Hannasta miltei tuntui, kuin hän olisi yhä voinut tuntea isoäidin läsnäolon, vaikka tiesikin tämän nyt olevan

perillä. Mutta muistojen kautta Hanna saattoi yhä nähdä vanhan naisen rakastavan katseen ja kuulla äänen, joka oli kehottanut häntä jatkamaan, jatkamaan aina vain. Oli kuin osa isoäidin lempeästä, sinnikkästä olemuksesta olisi hohtanut ja hehkunut korun kultaista pinnasta ja safirikiven sinisestä säihkeestä.

Luku 1

ENGLANTI, ELOKUU 1826, RANTA SUNSHINE COTTAGEN
LÄHELLÄ

”Mutta, hyvä neiti, tämä ei ole ollenkaan sopivaa.” Piika Belindan suuret silmät kohdistuivat Eleonoraan, joka keplotteli parhaillaan suurta, säkkikankaaseen kiedottua pakettia käsikärryjen kyydistä.

”Sopivaa tai ei, se on tehtävä”, vastasi neiti Eleonora Gray tyynnyttävästi. ”Kalastaja näytti minulle juuri, miten on toimitettava, ja me tarvitsemme täydennystä ruokalistaamme. Emme voi enää pitkään ostaa kaikkea, mitä tarvitsemme. Omavaraisuus on hyvää.” Hän hilasi suurta pakkausta perässään kohti vesirajaa.

”Mutta tulla nyt rantaan aamutuimaan, varkein kuin rikollinen, vaivihkaa kummallista kääroä raahaten...” Belindan ääni haipui pois. Hän pysytteli pienen matkan päässä kuin epäröiden, oliko emännän toimiin järkevää osallistua.

”Olet lukenut liikaa neiti Austenin teoksia”, huomautti Eleonora reippaasti. ”Tai ehkä jotain räväkämpää romaaneja. Auta nyt minua, ole niin hyvä. Tämä kääro ei ole vähimmässäkään mää-

rin kummallinen, eikä myöskään ollenkaan niin painava kuin miltä näyttää. On parasta toimia ennen kuin hienosto herää. Ainakaan ei ole todennäköistä, että kukaan tulee todistamaan toimiamme.”

Belinda auttoi Eleonora siirtämään pakettia pudistellen päättään ja mutisten synkkiä aavistuksia siitä, kuinka neidin maine olisi mennyttä jos heidät yllätettäisiin. Eleonora asenne hieman hymyilytti, mutta hän arvosti palvelusnaisen lojaaliutta. Tämä halusi vain varmistaa, ettei emännän aatelistaisen tahrattomaan kuvaan tulisi säröä. Ja se olikin tärkeä näkökohta, mutta olosuhteet olivat sellaiset, että Eleonora oli joutunut turvautumaan epätavalliseen ajatteluun. Ja uusien, luovien elannonhankintakeinojen keksiminen olisi lähitulevaisuudessa luultavasti pienoinen välttämättömyys.

Merenpoukamassa oli tähän aikaan hiljaista. Aamuaurinko säteili horisontin yläpuolella. Sen kultaisen ja aavistuksen syvänkeltaisen sävyt silasivat laiskat mainingit ja valkeana kimaltavan rantahiekan. Aallot löivät rantaan kuin harkiten, suurina ja raskaina, ennen kuin hajosivat kohisten vaahdoksi ja vetäytyivät takaisin meren syliin.

Aurinko oli noussut varhain näin loppukesällä, ei tosin yhtä varhain kuin Eleonora tiesi sen nousevan kaukana Pohjolassa, mistä hänen isänsä oli kotoisin. Isän suvussa oli englantilaista verta – tästä johtui sukunimi Gray – ja tämän esi-isät olivat sukupolvien sitten muuttaneet revontulten synnyinseuduille. Alueen pohjoisimmissa osissa ei yötä ollut keskellä kesää lainkaan, aurinko paistoi lakkaamatta. Mutta täällä Englannissakin, jonkin verran Bathin kuulusta kylpyläkaupungista länteen, kesäpäivät olivat pitkiä ja kirkkaita.

Lopulta naiset saivat paketin silkkisenä väikkyvän veden äärelle, missä pieni vene odotti puunkarahkaan sidottuna.

”Nostetaan se veneeseen.” Eleonora oli hengästynyt. Kainalot hioituivat, päivästä oli tulossa taas lämmin ja kostea. He ähelsivät hetken ja Eleonora lausui muutaman vähemmän hienon sanan, mutta viimein sekä naiset että paketti olivat veneessä.

Eleonora nosti aivot käsiinsä ja he lipuivat merelle. Hän ei ollut tottunut soutaja, mutta ei tyystin tottumatonkaan, ja pystyi melko vaivatta käsittelemään venettä. Päästyään tarpeeksi kauas merelle Eleonora avasi paketin ja laski verkot veteen.

Belinda silmät lennähtivät häneen. ”Oletteko varma, että tämä oli paras ratkaisu?” ihmetteli piika vieläkin. ”Tiedän kyllä, että minäkin vielä kotona asuessa usein kävin isäni kanssa laskeudessa verkkoja veteen ja niitä kokemassa, mutta neiti on hienostoa. Hänen pitäisi korkeintaan oleilla veneen kokassa uittamassa pehmoista kättään samettisessa vedessä jonkun salskean herran ohjaillessa venettä ja kenties viritellessä serenadia neidon kauneudelle...”

”Belinda”, Eleonora äänsi hillitsevästi. ”Sinä tiedät, ettei minulla ole ihailijoita, ja niitä täällä takamailla tuskin ilmaantuukaan. Kosijoiden sijaan ilmaantuu toivon mukaan kaloja, joista saamme maittavan illallisen jollekin päivälle.”

”Paistettu kala on kyllä hyvää”, mumisi Belinda nyt mieteliäästi alkaen selvästi taipua emännän kannalle. ”Voisin paneroida sen ja paistaa pannulla kullanrapeaksi.”

”Siinä näet.” Eleonora naurahti ja käänsi veneen. ”Nyt emme murehdi asiaa enempää. Palaamme kotiin ja nautimme hyvän aamiaisen.”

Niin sanottuaan Eleonora sousti takaisin maihin tukahduttaen pienen epämääräisen levottomuuden, joka hiljaa kyseli hänen

sisimmässään, oliko hän todella toiminut viisaasti. Mutta hänellä oli vastuuta, ja velvollisuudet oli hoidettava.

Joidenkin tuntien perästä, puolen virstan päässä Sunshine Cottagesta ja sen takaisesta rannasta hovimestari Hopkins istahti huokaisten keittiön pöydän ääreen Amberley Hallin kartanon upeassa päärakennuksessa. Hän kumartui sytyttämään kynttilän hellan tulesta ja nojasi sitten päätään käteen yksinäisen valonlähteen kullanhohtoisisessa kehässä. Hovimestari oli vetänyt paksumut uutimet ikkunoiden eteen, sillä hänen mielestään hetki edellytti tiettyä juhlavuutta. Himmeää valoa häilähteli pöydän pinnasta ja seiniltä. Hopkins veti esiin mustareunaisen suruviestin, jota säilytti sivuvitriinikaapin hyllyllä.

"Ihmisen kauneus on kuin kedon kukka. Ruoho kuivuu, kukka lakastuu, kun tuuli käy yli, ei häntä enää ole." Vaivihkaa hovimestari hieraisi silmiään lukiessaan sanat. Aika oli lieventänyt surua, mutta viesti toi vieläkin mieleen ikävän tapahtuman. Talon herran pohjoinen serkku, paroni Månestråle af Sandstrup, oli temmattu pois nuorella iällä, mies parhaassa kunnossaan. Hopkinsin katse kiisi eteenpäin suruviestin riveillä: *"Olen yksin kuin katolla kyyhöttävä lintu..."*

Keittiön ovi aukesi ja taloudenhoitajatar Mrs. Smith astui sisälle. "Taasko te luette sitä viestiä?" Rouva kysyi tuimuutta äänessään. Hopkins oli erään siivousoperaation yhteydessä pelastanut viestin talon herran pois heitettävien tavaroiden pinosta. "Ei se tuo nuorta paronia takaisin, Hopkins. Ja herra paronin poismenosta on jo usean vuoden päivät. On aika antaa hänen olla. Meillä on töitä tehtävänä."

Rouva asteli reippaasti ikkunoiden luo ja nykäisi verhot syrjään. Valoa lennähti huoneeseen kirkkaana virtana. Auringonsäteet kultasivat ilman, ja jos siinä olisi uskaltanut leijaila pölynhiveniä, kuten vähemmän kurinalaisesti hoidetuissa huusholleissa, olisivat valonsäteet heijastuneet niistä. Mrs. Smithin taloudenpito oli kuitenkin sellaista, ettei yksikään pölyhiukkanen olisi uskaltanut viivytellä hänen läheisyydessään, tahroista ja muista leväperäisyydestä kertovista ilmiöistä nyt puhumattakaan.

”Hopkins, nyt on aika koota itsensä.” Mrs. Smith pudisti päätänsä. Hopkins oli kaikesta asiallisuudestaan huolimatta hetkittäin aavistuksen liian taipuvainen dramaattisuuteen. Toki Mrs. Smith kaipasi itsekkin nuorta paronia; pitkissä palvelussuhteissa palvelijat saattoivat kiintyä paljonkin ystävälliseen herrasväkeen, jonka kanssa elivät rinnakkain. Mrs. Smith tiesi esimerkiksi lapsenpiian jos toisenkin, jolle oli ollut kova paikka antaa kehdestä asti hoi-vaamansa lapsukainen toisten hoiviin tämän vartuttua.

Mutta ei käynyt päinsä että hienon kartanon palveluskunnan pää istuskeli lukemassa suruviestejä keskellä kirkasta kesäpäivää. Kyseessä oli kuitenkin aikuinen mies eikä sureva neito, jonkalaisia oli kuvattu tunteellisissa gravyyreissä esimerkiksi nuorten naisten käytösoppaissa, jotka antoivat neidoille neuvoja kaikesta mahdollisesta aina kosijoista aviomiehen kohteluun sekä soveliaasta koulutuksesta tanssiharjoituksiin. Tunteellisuus oli noussut suosioon myös taideteoksissa, jotka tätä nykyä ihannoivat kaikenlaisia sentimentaalisia näkymiä, kuten uurnan edessä nenäliina kädessään seisovia nuoria herroja tai naisia. Yltiöpäisen tunteilun takana oli pyrkimys korostaa teoksen romanttisuutta mahdollisimman paljon. Sitä kutsuttiin kai pikantiksi, mutta Mrs. Smithin mielestä liiallinen tunteiden valtaan antautuminen ei ollut suositeltavaa.

”Niin, olette oikeassa”, nyökkäsi Hopkins vastauksena Mrs. Smithin sanoihin, mutta vaikuttamatta erityisen rohkaistuneelta. ”Se on vain niin kummallista. En voi päästä eroon tunteesta, että nuoren paronin poismenossa oli jotakin erikoista. Se oli niin yllättävää, ja paroni oli kuitenkin mies, joka osasi pitää huolta itsestään.” Paroni Månestråle af Sandstrupin poismeno oli tapahtunut hänen toimittaessaan tärkeää viestiä Ruotsin kuninkaalle Kaarle XIV Juhanalle – joka oli omaa sukua ranskalainen marsalkka Jean Baptiste Bernadotte ja adoptoitu hallitsijantoimeen kruununprinssiksi, jona tuona ajankohtana toimi. Paronin kimppuun oli matkalla hyökätty, ja sanottiin olleen paronin viimeinen, sankarillinen teko, että hän antoi viestin valtiaan käteen.

Hopkins laittoi suruviestin takaisin säilytyspaikkaan, jossa hän piti sitä yhdessä muiden tärkeiden papereiden kanssa. Oli niin tai näin, kukaan ei ollut koskaan saanut paronin poismenosta selville mitään eriskummallista. Nuori paroni Månestråle af Sandstrup oli ollut Hopkinsin erityinen suosikki ehkä senkin takia, että hovimestarin oma äiti oli ollut ruotsalainen. Paroni taas oli ruotsalais-tanskalais-englantilainen. Nuori paroni oli ollut arvostettu ja pidetty vieras Amberley Hallissa, jossa oli usein käynyt tervehtimässä kaukana asuvaa serkkuaan.

Amberley Hallin harmaakivinen talo sijaitsi jyrkällä merenröyräällä, kallion alapuolella rauhaton meri iski kiviin. ”Jos vain tietäisimme, missä hänen armonsa oleilee”, totesi Hopkins viitaten talon herraan. ”Minulla olisi häneltä kysyttävää eräistä konttorin järjestelyä koskevista seikoista. Mutta nämä aatelismiehet, aina menossa. Ja meidät jätetään setvimään ongelmia.”

”Kyllä te selviätte, Hopkins”, mumisi taloudenhoitajatar puuhatessaan lieden ääressä. ”Selviätte aina.” Rouva kääntyi hymähtämään miehelle.

Ulkona kävi tuulenpuuska, joka kahisutti mennessään kasvillisuutta. Alkukesän raikkaanvihreä oli muuttunut ensin keskikesän pölyisen vihreäksi, kuivemmaksi sävyksi, ja oli nyt kääntymässä näin elokuussa syväksi tummanvihreäksi. Pian syksy koskettaisi kasvustoa viileydellä ja väri vaihtuisi jälleen. Avoimen ikkunan raosta leijaili meren ja vehreyden tuoksu. Jostain kaukaa kuului ukkosen jyrinää.

”Myrsky, jo on aikakin”, puuskahti Mrs. Smith. ”On ollut lämmintä pitkään.”

”Oiva kesäsää”, tuumi Hopkins. Hän kurkisti ulos merelle, joka siinsi talon takana. ”Näyttää siltä, että pilvirintama lähestyy.”

”Herra suojelkoon kalastajiamme”, rouva lausui ennen kuin ryhtyi lisäämään puita hellaan. Nyt jyrinä kuului lähempää. Tummat pilvimassat vyöryivät lähemmäs korkeista kallioista muodostuvaa rannikkoa kuitenkin saavuttamatta sitä. Ne häälyivät meren päällä kuin vartoen oikeaa hetkeä. Myrsky saattoi viivytellä merellä pitkäänkin, maaston muoto ja veden ja mantereen vuorottelu tekivät rajuilmojen liikkeistä ennakoimattomia.

Ennemmin tai myöhemmin myräkät kuitenkin yleensä saavuttivat maan.

”En todellakaan yrittänyt varastaa mitään.” Tuotunut ääni kantautui Sunshine Cottagen vanhojen, suurista viileäpintaista loh-kareista rakennettujen kiviseinien läpi.

”Hiiviskelitte ruusupuskieni lomassa”, vastasi toinen, miehelle kuuluva ääni.

”En tiennyt, että ne olivat teidän ruusujanne”, neidon ääni puolustautui.

”Puutarhasakset kädessänne.” Tuomio oli raskauttava, todisteet kiistämättömät.

”Tarvitsin kukkia erääseen tärkeään tehtävään”, selitti neiton häkeltymättä. ”Mutta jos olisin tiennyt...”

”Kuljitte Amberley Hallin ruusutarhan avoimen portin kivitolppien lomitse matkallanne tekoanne suorittamaan.” Selitysyritys katkaistiin alkuunsa. ”Tiesitte, minne olitte menossa.”

”Mistä te tiedätte kulkureittini?” Neidon ääni oli yhtä peloton kuin konsanaan.

”Näin kävelyllä ollessani, kun lähestyitte paikkaa.”

”Hyvä on, ehkä minä ajattelin lainata muutaman kukkasen. Mutta vakuutan, etten tiennyt, kenelle ruusutarha kuuluu. Se on kaukana kartanosta. Emme ole asuneet täällä kovin kauan ja ajattelin, että kukkaloisto oli niin runsas, ettei omistaja kaipaaisi muutamaa nuppua...”

Kuului pieniä kamppailun ääniä neidon kaikesta päättäen koettaessa poistua paikalta.

”Aloillanne nyt, minä toimitan teidät holhoojanne huostaan.” Perään lisättiin puoliääneen jotain sen suuntaista kuin: ”Kuka ihmisparka hän lieneekään.”

”Hienoa naista ei pidellä niskasta kuin kissanpentua”, valitti neito.

”Saatte olla iloinen, että olen taipuvainen painamaan asian villaisella”, kuului armoton vastaus. ”Monet eivät olisi yhtä anteeksiantavia.”

Sisällä Sunshine Cottagessa Eleonora ja piika Belinda loivat säikähtäneen katseen toisiinsa. Heidän palattuaan rannasta päivä oli kulkenut tavallisissa uomissaan ja oli nyt kallistumassa iltaan.

Tummia pilviä oli kasaantumassa taivaanrantaan, mutta kuivalla maalla sää oli edelleen kirkas. Amberley Hall oli paikallisen suurmaanomistajan asumus. Sunshine Cottage oli niin ikään kartanonherran omaisuutta, mutta Eleonoran isä oli saanut vuokrata sen tuttavien suositeltua häntä tilanhoitajalle, joka vastasi vuokrista. Asiaa edesauttoi se, että kartanonherra oli todistettavasti sukua Grayn perheelle – hyvin etäistä mutta sukua yhtä kaikki.

”Ei suinkaan se vain ole...” Eleonoran valtasivat pahat aavistukset.

”Vuokraisäntänne”, henkäisi Belinda silmät suurina. ”Sen täytyy olla!”

Kumpikaan naisista ei ollut tavannut Amberley Hallin herraa, joka oli kuulopuheiden mukaan ja yleisistä tavoista poiketen viettänyt alkukesän kuukaudet Lontoon asumuksessaan – ilmeisesti mies piti kaupungin elämänmenosta. Sillä välin Eleonora seurailaisineen oli muuttanut viihtyisään, joskin seurapiirien puitteisiin tottuneille henkilöille melko spartalaista elämänmenoa edellyttävään Sunshine Cottageen. Nähtävästi Amberley Hallin herra oli nyt kuitenkin päättänyt siirtyä maaseutuasumukseensa.

”Mikä tehtävä vaatii ruusuja?” tiedusteli mainitulle herralle kaikesta päättäen kuuluva miesääni nyt kyllästyneen viileästi samalla kun Sunshine Cottagen ovenkolkutinta käyteltiin täsmällisen kurinalaisesti. Mereltä kaikui taas ukkosen jyrinää, rajuilma leijaili jossain avoimen veden yläpuolella, ja satunnaiset tuulenpuuskat toivat kosteaa tuoksua kuin kertoen, että vielä sadesää saavuttaisi rannan.

”Halusin laittaa kukkia rakkaani kuvan eteen”, mumisi nyt selvästi kyyneleiseltä kuulostava neidonääni.

Eleonora vilkaisi kohti kattoa. Tästä oli tultava loppu. Hameitaan kohottaen hän marssi Belinda kannoillaan ovelle ja läväytti sen auki ennen kuin piika ehti koskea ovenkahvaan.

”Sofia Mathilda Wilhelmina Gray, mitä sinä olet tehnyt?” Eleonora kysyi kädet lanteilla ja lävisti pikkusisarensa ankaralla katseella.

Eleonoran katse siirtyi Sophya pitelevään herraan, jonka sysimustat hiukset oli aseteltu tuulentuivertaman näköiseen kampaukseen – taitavan kamaripalvelijan työtä, arveli Eleonora. Miehen tummat silmät toivat Eleonoran mieleen Sunshine Cottagen takaisessa rannassa aaltojen huuhtelemat ja sileäksi pyöristämät pikkukivet, joiden väri märkänä oli mustaakin mustempi mutta taittui liuskekiven harmaaseen otollisessa valaistuksessa, kun joskus aurinkoisena päivänä vesi pyyhkäisi rannan ylitse ja säteet heijastuivat kivien pinnasta häilähtäen.

”*Mylord!*” Vaistomaisesti Eleonora vajosi niaukseen. Ei ollut epäilystäkään, etteikö hänen edessään seisova mies ollut kartanonherra. Säätyasema hohti miehestä yhtä selvästi kuin tämän taiten solmitun kravatin häikäisevä valkeus. Eleonoran takana Belinda vajosi vielä syvempään niaukseen painaen katseensa maahan kuten hyvän palvelijattaren tuli ylempiensä edessä tehdä.

Tosin Eleonora epäili, ettei se estänyt Belindaa tekemästä ripsiensä alta kiintoisia havaintoja saapujan hyvin kiillotetuista saappaista tai kermanvaaleista housuista, jotka istuivat kuin ne olisi ommeltu miehen ylle. Housut luultavasti olivatkin mittatilaustyötä, ammattimaisen lontoolaisen tai kenties jopa pariisilaisen räätälin valmistamat. Yksinomaan housujen väri kertoi niiden kantajan olevan aatelisherra, niin vaalea sävy kun olisi ollut hyvin epäkäytännöllinen ruumiillista työtä tehdessä.

Miehen kasvopiirteet olivat hienostuneen veistokselliset, ne henkivät älyä ja jämäkkyyttä. Hipiä oli oliivinvärinen; Eleonora oli kuullut, että tilan omistaja oli osin italialaista sukua, ja se näkyi tämän tummassa väriyksessä. Herran nimi oli...

”Vittore Flambeaux, Ambershoren jaarli, palveluksessanne”, lausui mies kuin päätökseksi Eleonoran pohdiskeluille vuokraisännän identiteetistä. Mies kumarsi hyvin kevyesti, sillä hän oli asemaltaan selvästi Sunshine Cottagen neitien yläpuolella. Oma-toiminen esittäytyminen oli oikeastaan epäsopevaa, yleensä esitellyn suoritti kolmas osapuoli, mutta jos herra jaarli päätti saattaa henkilöllisyytensä tiedoksi, ei siihen ollut alempiarvoisilla sanomista. ”Ja tämä nuori neiti on sisarenne, oletan.” Mies heilautti päätään kohti Sophya, joka kiemurteli saadakseen lordin hellittämään otteensa sinivalkean korkeavyötäröisen puvun kauluksen ja olkapään välimaastosta. Eleonora havaitsi, ettei lordi pidellyt pikkusisaresta kiinni kovakouraisesti, vain kyllin napakasti estääkseen paon, joka mitä ilmeisimmin väikkyi neidon mielessä.

”Minusta on väärin, että tässä maailmassa pitää tehdä tietynsyvyisiä niiauksia toisen henkilön aseman takia”, Sophy huomautti ja paljasti hautovansa epätavallisen kapinallisia ja yhteiskuntakriittisiä ajatuksia. Tytön ajatukset olivat kuin kevät puro, ne hyppelivät aiheesta toiseen. Pitkän tottumuksen ansiosta Eleonora osasi vaivatta seurata siskonsa mielenliikkeiden eloisaa kulkua, mutta hymy sipaisi hänen toista suupieltään hänen nähdessään lordin hämmennyksen, kun Sophy äkillisesti hyppäsi ruusuista sosioekonomisiin pohdintoihin.

”Vaiti, Sofia”, Eleonora kuitenkin vain tyytyi toteamaan. ”Kyse on käytössäännoista. Voitte päästää hänestä nyt irti, *mylord*”, jatkoi Eleonora tyyneyttä tavoitellen ja kohdisti katseensa uudemman kerran Ambershoren jaarliin. Tämä luovutti hämmästyttävän jouhevasti Sofian Belindan odottavaan huomaa, ja tyttö toimitettiin sujuvasti Sunshine Cottagen sisätiloihin. Viimeinen, mitä kynnykselle asiaa selvittämään jäänyt Eleonora kuuli, olivat siskon närkästyneet sanat:

”Ei luulisi noin rikkaan herran kaipaavan muutamaa ruusua. Halusin laittaa ne Pablo Delacourtin potretin eteen.” Ovi sulkeutui.

Eleonora vastusti halua pyöräyttää silmiään. Pablo Delacourt oli kirjailijatar Samantha Diamondin seikkailuromaanien sankari. Sophy oli selittämättömästi hullaantunut tähän hahmoon. Eleonora kaivoi esiin kukkaronsa puvuntaskusta ja sai vastahakoisen lordin lopulta hyväksymään pienen maksun kukkasta. Samalla hän vakuutti, että tästedes pitäisi sisarensa kurissa.

”Mutta eikö isänne – olen pahoillani, hänen nimensä ei ole jäänyt mieleeni – muuttanut taloon kanssanne? Olisin mieluiten hoitanut asiat talouden päämiehen kanssa”, lausui jaarli laittaessaan rahat taskuunsa. ”Ette kai te neidot asu täällä vailla suojeelijaa?”

Yleensä talouden päänä oli mies, joten hänen armonsä huoli oli ymmärrettävä. Selvästikään herra jaarli ei ollut perillä laajan omaisuutensa hoidon kaikista yksityiskohdista, mikä ei ollut ihme, kun otti huomioon, kuinka laajat hänen omistuksensa luultavasti olivat. Hän ei mitä ilmeisimmin ollut perillä siitä, että Sunshine Cottageen oli muuttanut pelkkiä naisia, vaikka selvästi tiesikin *Papan* vuokranneen asumuksen. Herrasmiehen tavoin jaarli heti oli valmis huolehtimaan eteensä osuneiden säätyläisnaisten tarpeista – etenkin kun kyseiset naiset laskettiin sukulaisiksi.

”Isäni, kunnioitettava herra Gray, on liikematkalla, ja me asumme täällä sillä aikaa”, Eleonora selitti. Hän oikaisi selkäänsä ja lausui sitten jaarlille hillityt hyvstit. Koska jaarli oli hyvin kasvatettu, hän ei kysellyt enempää, nosti vain hattuaan, kumarsi ja lähti. Eleonora seurasi katseellaan miehen kulkua pienen puutarhan läpi.

Hän ei todellakaan halunnut tarkemmin selittää, miksi *Papa* oli lähtenyt ulkomaille. Eleonoran ja Sophyn isä oli ruotsalainen, ja tytöt puhuivat sujuvasti sekä ruotsia että englantia. Eleonoran äiti oli ollut englantilainen lady. Isä oli avioituessaan muuttanut vaimonsa luo Englantiin ja jäänyt sinne. Eleonoran äiti oli menehtynyt influenssaan Eleonoran ollessa aivan pieni, ja Sophyn *Maman* oli isän toinen vaimo, intialaisen ylimyksen tytär. Sivistynyt ja laajasti koulutettu *Papa* oli tutustunut toiseen vaimoonsa käydessään Intiassa erään kauppakomppanian kulttuurisena neuvonantajana.

Sophy oli tumma siinä missä Eleonora oli vaalea, isä kutsuikin heitä toisinaan leikillisesti Yöksi ja Päiväksi. Sophyn kulmakarvat kaartuivat kohti hiusrajaa selvinä, kuin hiilellä taiten piirrettyinä. Hiukset olivat pitkät, paksut ja aivan tummanruskeat, niiden väri taittui mustaan, tummissa silmissä päilyi vuoroin kurillinen väike, vuoroin unelmoiva haaveellisuus. Kasvot olivat kolmio-
maiset, poskipäät korkeat.

Eleonora puolestaan oli vaalea, hänen hiuksensa olivat epätavallisen punertavanvaaleat, eivät oranssiin taittuvan, vaan vaaleanpunaiseen kuin hennonpunaisin ruusu, kuin taiteilijan käsi olisi lisännyt henkäyksen roosaa tavallisempaan, oljenvaaleaan sävyyn. Niitä olikin verrattu metsämansikkamättääseen. Hänen silmänsä olivat sekoitus tähtipölyä ja taivaan sineä, ainakin jos muuatta nuorta herraa oli uskominen. Aiheesta sonetin kirjoittanut ihailija oli kuitenkin saanut *Papalta* nopean käskyn siirtyä hätyyttämään muita aatelisneitoja tekeleillään.

Rakas *Papa*. Eleonora soi kiintyneen ajatuksen isälle, joka pariaikaa oli etsimässä vastauksia. Liikematka oli osoittautunut parhaaksi termiksi tässä yhteydessä, Eleonora mietti. Se sai yleensä daamien katseen muuttumaan hieman utuiseksi – naisten ei

oletettu olevan kiinnostuneita tai edes kykeneväisiä käsittämään liiketoimia – ja herrat olivat liian hienotunteisia kyselläkseen yksityiskohtia. Ylemmät aatelismiehet kyllä hoitivat usein tiettyjä liiketoimia, kunhan se tapahtui riittävän etäisyyden päästä ja enemmänkin valvojan kuin harjoittajan roolissa. Alemman aateliston, ja Englannissa esimerkiksi nuorempien poikien, täytyi kuitenkin toisinaan turvata elantonsa varsinaisella työnteolla, ja heidän oli opeteltava sopiva ammatti – kuten pastori tai hienompi lakimies. Maan aatelissuvuissa arvonimi ja suuri osa omaisuudesta periytyi yleensä vanhimmalle pojalle.

Ja olihan *Papa* tavallaan liikematkalla. Isä oli kulttuurien erikoistuntija ja tutkija, ja tuolla asiantuntemuksella hän kartutti perittyä omaisuuttaan. Väistämättä isän matkaan liittyisi tähän toimeen soveliaita ulottuvuuksia, joten Eleonora saattoi mielestään hyvällä omallatunnolla kutsua matkaa liikematkaksi. Aikanaan *Papa* palaisi ja he jatkaisivat elämää yhdessä. Ei ehkä ollut ollut *Papalta* maailman viisain teko myydä perheen kaupunkitalo Lontoossa matkansa rahoittaakseen, mutta Eleonora koetti ymmärtää isää. Ja he pärjäsivät kyllä Sunshine Cottagesissa, ainakin vielä toistaiseksi. Eleonora työnsi huolen häivähdyksen mielestään.

Eleonora astui takaisin viihtyisään Sunshine Cottageen. Eleonora oli rakastunut taloon ensisilmäyksellä nähdessään valkeaksi kalkitut huoneet sisältäpäin. Talo oli kuiva, puhdas ja kodikas. Huoneissa ei ollut tapetteja, mutta sisäilma oli raikasta ja tunnelma ihastuttavan rustiikkinen.

”...jos nuoresta naisesta on määrä tulla sankaritar – – jotakin täytyy tapahtua, ja tapahtuu”, huomautti Ada-täti förmaakin eli oleskelutilan takkatulen edestä, missä hän siteerasi kädessään olevaa kirjaa. Kypsään ikään ehtinyt daami oli Eleonoran äidin täti,

ja hän toimi Eleonoran ja Sophyn esiliinana ja valvojana. Isä ei sentään ollut jättänyt tyttäriään aivan oman onnensa nojaan. Hän oli hankkinut soveliaan naispuolisen seuralaisen, vuokranut Sunshine Cottagen omissa nimissään naisten käyttöön ja antanut määrärahan, jolla naisten oli tarkoitus tulla toimeen. Ada-täti vaati tulta sytytettäväksi vaikka oli kesä, valitellen jäsenen kolotusta. Tädin pyrkimystä ei hillinnyt lainkaan se, että sää oli viime viikot ollut hyvin lämmin ja ilmassa väreili päivittäin helteen nostattamaa utua, jonka aurinko värjäsi harsoiksi.

”Tämä neiti Jane Austenin – rauha hänen sielulleen – postuumisti julkaistu teos *Northanger Abbey* on erinomaisen lupaa-
van tuntuinen.” Mainittu kirjailijatar oli nukkunut pois joitakin vuosia aiemmin. Ada-täti puhui yleensä englantia, vaikka osasi-
kin useita kieliä, muun muassa ruotsia, sillä hän oli opiskellut ja matkustellut epätavallisen laajasti. Sophy ja Eleonora vaihtelivat keskenään puhuessaan ruotsin ja englannin välillä riippuen siitä, millä tuulella sattuiivat olemaan.

”Minusta tuntuu”, jatkoi Ada-täti myhäillen, ”että tässä teok-
sessa on opetus, joka on sovelias kenelle tahansa itsenäiseen ajat-
teluun pyrkivälle naiselle.”

Eleonora puri huultaan. Ada-täti rakasti lukemista ja shokee-
raavan moderneja aatteita, mikä selitti myös Sophyn ajoittain
epätavallisen uudenaikaiset miitteet. Sophy taas rakasti hurjia
romaaneja, sellaisia, joita Samantha Diamond kirjoitti. Joskus
Eleonorasta tuntui, että hän itse ja piika Belinda olivat ainoat
selväjärkiset ihmiset koko neljän naisen huushollissa.

Eleonoran läpi kiiri pieni ailahtus. Neiti Jane Austen sai
kirjoittaa tulevista sankarittarista mitä halusi, mutta Eleonora itse
ei haaveillut elämästä sankarittarena. Ei, hän halusi vain viettää
rauhaisaa elämää ja omistautua asioille, jotka tuottivat hänelle iloa.

”Minä en koskaan unohda Pabloa”, vakuutti Sophyn tunteikas ääni huoneen vastakkaiselta puolelta kuin vastalauseena Eleonoran sisäiselle toiveelle. Nuorempi neito asetteli ikkunan äärellä kukkia maljakkoon tyytyväisen traagisin ilmein. ”Hän on Todelisen Herrasmiehen esikuva.” Hellästi Sophy kosketti kehystettyä muotokuvaa, joka oli ikkunalaudalla. Eleonora oli tehnyt sen Sophyn pyynnöstä, sillä hän oli lahjakas taiteilija. Perehdyttyään syvällisesti Samantha Diamondin kirjojen sankarin ole-mukseen nuorempi sisar oli kuvaillut tarkasti, miltä Pablo Delacourt hänen mielessään näytti. Eleonora oli toteuttanut näkymän parhaansa mukaan.

”Pablo Delacourt on seipitteellinen henkilö”, totesi Eleonora hajamielisesti ties kuinka monetta kertaa. ”Hänestä kirjoit-tava Samantha Diamond on paljastunut ruotsalaiseksi aatelis-daamiksi, jonka teoksilla on itse maan kuninkaan suojelus. Hänen teoksiaan on käännetty monelle kielelle englannin lisäksi, ainakin ranskaksi ja saksaksi.” Sophy oli vallan rakastunut mai-nittuun tulisielaiseen sankariin ja väitti *tuntevansa sydämessään*, että hänen ja Pablon kohtalot oli punottu yhteen.

”Mutta Pablo on miehisyyden henkilöitymä, juuri sellainen kuin haluan tulevan sulhoni olevan.” Häkeltymättä Sophy sijoit-teli anastettuja ruusuja vaasiin. Eleonora saattoi vain olla iloinen, ettei hänen armonsä herra jaarli ollut vaatinut niiden palautta-mista. Ulkona ikkunan lasiruutujen takana elokuun ilta hämärtyi hiljakseen, taivas rusotti vaaleankeltaista ja valkeaa. Yhä vielä har-maata ukkospilveä kasaantui meren päällä korkeammaksi muo-dostelmaksi. Rehevä puutarha häämötti vanhan, hieman aaltoi-levan ja kirkkaan puhtaan lasin lävitse.

”Monien mielestä nuori neito tarvitsee sulhasen”, äänsi Ada-täti viisaasti ennen kuin palasi selailemaan neiti Austenin